

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՏԻՈՅ ՀԻՆ ԱՌԱԿՆԵՐ.

— Շատ անգամ անիկայ որ կըսէրք վաշխը (մուսմէյէ) մեղք է, բնաւ ոսկի չունի : Բայց անիկայ որ կըսէրք վաշխը մեղք չէ, բնաւ Աստուած չունի :

— Գեշ խորհուրդները միշտ դուռը բանալու կըջանան : Գլուխին դեռ ներս չխորած նայէ որ մէկէն դուռը վրանին գոցես :

— Կիւնը ծեծողը՝ աշձեռքովը ձախձեռքը կըծեծէ :

— Որուն սրտին մէջ որ ոսկին կըբնակի, Հաւատք, Յոյս եւ Սէր դուռը կըպտըտին :

— Նոր փաստաբան՝ նոր դատաստան. նոր գիտուն՝ նոր դրուրին. նոր բժիշկ՝ նոր հիւանդուրիւնք. նոր բարեկամ՝ նոր սնտախ խօսքեր :

— Խիտունը չարախօս դրացիներէն վախնալով տունը հետը կըպտըտցնէ :

— Շողոքորթութիւնը շուքի կընմանի, գրեզ ոչ կըմեծցնէ եւ ոչ կըպզտիկցնէ :

— Աղքատին սեղանին վրայ անանաս գտնուելուն պէս սակաւագիւտ են չգլորող ծեր ձին, ամենեւին չխաբող վաճառականը, վաստըկող խաղացողը, շինած լաքերէն աւելցածը ետ տուող դերձակը, սուտ չըսող վիուկը (ֆայճը գարը), եւ մատուրներուն վրայ չգարնող տակառագործը :

— Նոր աշխարհին ոսկին հին աշխարհը կործանեց :

— Քանի որ գաղտնիքս ուրիշի չեմ յայտնէր, բանտարկեալ գեղի մը պէս քովս կըկենայ. բայց երբոր ուրիշի գայն յայտնեմ, ես անոր գերին կըլլամ :

ԵՐԿԻՐ ԵՐԿԻՐ.

Ինչո՞ւ համար այնչափ տխուր ու դեղնած ես Փերդինանտոս : Անշուշտ գեշ լուրեր ինծի կըբերես :

— Տէր, ալ չեմ կրնար նաւաստիքը բռնել. քե որ ծովեզերքը չերեւնայ, բանդ բուսած է, վասն զի ամենքը մէկ բերան արիւնդ կուզեն :

Դեռ խօսքը բերանն էր եւ անա կատաղի ամբոխը հասաւ : Ապստամբաց աղաղակը, խաղաղ նաւահանգստին մէջ բափուռող խռովայոյց այնչափ ձայնին կընմանէր :

Մատնիջ դաւաճան՝ կըգոչէին, ուր են մեզի ըրած խոստմունքներդ : Ազատե՛ գմեզ անօթութենէ. հաց տուր մեզի որ ուտենք, եւ քե որ չունիս, արիւնդ տուր որ խմենք :

Վսեմախոն Քոյոմպոս անոնց կատաղութեանը դիւցազնական քաղցրութեամբ մը պատասխան տուաւ .

— Թէ որ արեամբս կրնաք երջանիկ ըլլալ, ձերն է՝ առէք. բայց բողէք, աղաչեմ, որ արեւուն իր նուիրական ճառագայթներովը արեւելքն ոսկեզօծելը մէկ մըն ալ տեսնեմ : Թէ որ վաղը բնաւ ազատարար ափունք մը չերեւնայ, այն ատեն ես ձեզմէ մահա պիտի խնդրեմ. բայց մինչեւ այն ատեն նոյն ճամբուն հետեւեցէք եւ վստահ եղիք յԱստուած :

Պիւցազին հանդարտ ու անխռով կերպարանքովը նորէն կըհանդարտին, ձայներնին կըքաշեն :

— Տէր, ըսածիդ պէս ըլլայ, կրկանչեն միաբերան. բայց քե որ արեգակն առանց մեզի փրկութիւն ցուցնելու ելլէ, անոր լոյսը վերջին անգամ տեսած պիտի ըլլաս :

Եւ արեգակը հորիզոնէն վար կիջնար. վերջալոյսը գիշերուան տեղիք կուտար. եւ նաւապետին կուրծքը ճնշուած՝ չէր կրնար հանգիստ շունչ առնուլ :

Նաւուն ողնափայտը լայնածաւալ ու անբնակ ամայի ծովը փրփրերախ կըպատռէր կանցներ. աստղերը մէկիկ մէկիկ անձայն լուրբեամբ կերեւային. բայց աւանդ որ յուսոյ աստղը բնաւ չէր երեւնար. երկիրն ու փրկութիւնը շատ հեռու էին : Տխուր գիշերն անքուն կանցըներ Քոյոմպոս, հեռադիտակը ձեռքը եւ աջուրներն անդադար արեւմուտք դարձուցած :

— Դեպ ի արեւմուտք, դեպ ի արեւմուտք քոյր, ճով նաւդ իմ հաւատարիմ : Դուն ես իդձերուս եւ ակնկալութեանցս նպատակը. օրհասական մտածմունքս ու սիրտս կողջունեն գրեզ :

Բայց ինչ ոտնաձայն է :

Փերդինանտոս, ինչո՞ւ աւելի տխուր ու դեղնած ես. ինչ լուր կըբերես :

— Տէր, բանդ լմնցած է. անա արեւը, նուիրական ճառագայթներովը դրօշակնիս լուսաւորեց :

— Հանգարտ կեցիր, Փերդինանտոս, այս ճառագայթներն Աստուծոյ ձեռքէն ելած են, որ մէկ բեւեռէ մինչեւ միւսը կըհսկէ, եւ որոնք որ յոյսերնին իր վրայ դրած են՝ գիտէ անոնց առջեւ վերջին ճամբան բանալ : Մնաս բարով, բարեկամ, անդին ալ կըտեսնուինք :

Թուրերու շկանիւնը օդը կըբեղացընէր, երկարներն ու շղթաները մեծաշառագ կըպատրաստուէին : Քոյոմպոս անխռով սրտիւ ինք զինքը